

را برداشته و نتیجه استخراج آراء اینطور حاصل شد. حاج سید نصرالله (۴۵) رأی - آقای طباطبائی يك رأی - ذکاء الملك يك رأی - حاج شیخ اسدالله يك رأی - ورقه سفید ۴

رئیس - آقای حاج سید نصرالله با کثرت (۴۵) رأی از (۵۲) رأی معین شدند - حالشروع میکنیم با انتخاب (۴) نفر منشی ولی قبلاً باید عرض کنم از طرف جمعی از آقایان مرقومه رسیده است که مدلول آنرا عرض میکنم و آن این است که جمعی در نظر گرفته بودند که آقای میرزا قاسمخان را انتخاب کنند ولی بموجب مرقومه که از ایشان رسیده خواهش کرده اند که ایشانرا ننویسید.

در اینموقع ورقه رأی منتشر و آقایان ناصرالاسلام حاج امیر نظام و حاج اعتبار السلطنه بحکم قرعه تعیین و باتفاق آقای نجفقلی میرزا شروع باستخراج آراء نموده و نتیجه اینطور حاصل شد. عده آراء (۵۲) مهره تفتیشیه (۵۲) آقای سلیمان میرزا (۴۴) رأی حاج عز الممالک (۴۴) رأی - مبصر الملك (۴۳) رأی - آصف الممالک (۴۳) رأی - جاج میرزا حسین خان (۳) رأی - عدل الملك (۲) رأی - مبین السلطنه يك رأی - ورقه سفید (۲)

پس از آن برای انتخاب سه نفر مباشرین ورقه رأی منتشر و رأی گرفته شد و نتیجه آراء بطوری که ذیلا مندرج است حاصل گردید. عده آراء (۴۹) مهره تفتیشیه (۴۹)

آقای اوباب کیخسرو (۴۷) رأی آقای دکتر حسینقلی خان (۴۳) رأی - آقای وقار السلطنه (۴۳) رأی آقای دکتر اسمعیل خان يك رأی آقای میرزا قاسم خان يك رأی آقای شیخ محمد جواد يك رأی ورقه سفید (۲)

رئیس - گمان میکنم چون راپورت شعب بقدر کفایت حاضر نباشد جلسه آتی را بروز چهارشنبه موکول نمایم بهتر است (عده گفتند صحیح است) مجلس یکساعت از شب گذشته ختم شد.

جلسه ۵

صورت مشروح روز چهارشنبه

بیست و ششم شهر صفر ۱۳۲۳

مجلس دو ساعت بغروب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل و صورت مجلس روز ۲۳ قرائت شد.

رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی هست؟ **محمد هاشم میرزا** - در صورت مجلس نوشته است که بنده مطلقاً گفته ام حق رأی ندارم و حال آنکه همینطور که در نظامنامه داخلی نوشته است بنده عرض کردم در باره خودشان حق رأی ندارم و این را مخالفت صریح میدانم.

رئیس - همینطور است که فرمودید اصلاح میشود - دیگر مخالفتی نیست - اظهاری نشد صورت مجلس تصویب شد.

آقای آقا شیخ محمد حسن راجع بصورت مجلس اظهاری دارید؟

شیخ محمد حسن گروسی - نسبت بیک فقره اش عرضی دارم اگر اجازه میفرمائید.

رئیس - دیگر ممکن نیست چون قبلاً بنده پرسیدم اگر مخالفتی داشتید خوب بود همان وقت اظهار میکردید بعد از تصویب دیگر نمیشود خاطر آقایان مسبوق است که موافق اصل دهم قانون اساسی

و موافق ماده دهم نظامنامه داخلی بعد از افتتاح مجلس باید خطابه حضور اعلیحضرت همایونی عرض شود و خطابه نوشته شده قرائت میشود هر گاه آقایان صلاح دانند هیئتی از طرف مجلس شرفیاب و خطابه را تقدیم نمایند خطابه مزبور بمضمون ذیل قرائت شد **بیشگاه مقدس اعلیحضرت قوشو کت اقدس همایونی خلدالله ملکه و سلطانه در اینموقع که بتأییدات الهی و توجعات ذات مقدس همایونی سومین دوره تقنینیه مجلس شورایی ملی شروع میشود بر هایت اصل دهم قانون اساسی اعلام دایر شدن مجلس را در پیشگاه همایونی مقتضی دانسته تقدیم تشکرات صمیمانه هیئت نمایندگان را نسبت بفرمایشات ملوکانه که بتشریف فرمائی مجلس شورای ملی در ۱۶ محرم خطاب فرموده بودند اولین وظیفه حق شناسی و رویه سیاستگذاری دانسته مجلس شورای ملی ازوماً بمرض این خطابه مبادرت میورزد**

افتتاح مجلس شورای ملی متعاقب جشن مسعود تاجگذاری که یکی از امیاد ملی فی الحقیقه دارای مزایا و مبشر هر نوع پیروزی و باهت امیدواری بمبعوثان ملت است توجعات مخصوصه ذات اقدس شاهانه را بترقی و تعالی دولت و سعادت مملکت مشهود میسازد منظورات عالیله دولت اعلیحضرت را نسبت بحفظ مناسبات خارجی و سیاست داخلی و کلیه موضوعات تیرا که در صلاح امور مملکت از طرف قرین الشرف بهیئت مبعوثان ملت اشارت رفته از همین کمال مصلحت بینی و مال اندیشی تلقی کرده و راجع به مسلک بیطرفی که باقتضای پیش آمد ناگوار امروزه اروپا دولت اعلیحضرت شاهنشاهی اتخاذ و در اجرای آن فرمان همایونی شرفصدور یافته هیئت نمایندگان با کمال موافقت پیروی نموده منتظر و امیدوارند که در فرام آوردن موجبات آن کارکنان دولت کاملاً موفق شوند.

در مسائل داخلی بر طبق منظور نظر عنایت اثرملوکانه در وضع قوانینیکه موجب تکمیل نواقص و اصلاح کلیه دوائر دولت است خصوصاً تعدیل بودجه که مستلزم تشخیص هایدات حقیقی دولت و تدارک محلی برای جبران کسور است نظر نمایندگان کاملاً موافقت دارد بسط و تکمیل وسایل تامینیه را از قبیل قوای نظامی و ژاندار مری و نظمی را اهم موجبات موفقیت دولت باجرای مقاصد منظور میبندد آنچه را که مجلس شورای ملی از پیشگاه همایونی استمداع مینماید صدور اوامر اکید را در تسریع ارسال لویجی است که در موضوعات معینه از طرف دولت باید بمجلس شورایی پیشنهاد شود و توجعات مخصوصه ذات مقدس ملوکانه را در اجرای قوانین موضوعه و حسن جریان امور دولت که متضمن انتظام مملکت و آسایش ملت است تقاضا دارد هموم نمایندگان از صمیم قلب ازدیاد شوکت و دوام دولت اعلیحضرت شاهنشاهی را از درگاه حضرت احدیت جله شانه میبشلت مینماید.

رئیس - در این باب آقایان موافق هستند؟ (جمعی گفتند بسیار صحیح است) خاطر آقایان مسبوق است که چند فقره اعتبار نامه آقایان و کلا مانده بود برای امروز یکی راجع بنمایند دماوند و فیرز کوه یکی متعلق بکردستان و کلاه ولی اعتبار نامه های عراق را نمایانم چه شده که از شبهه سیم رسیده در صورتیکه گویا از شبهه گذشته ولی هنوز

راپورتی نداده اند آقای سردار سعید در این باب توضیحی دارید؟

سردار سعید - مشغول تحقیقات بودم چون بنده مخبر هستم باید دفاع کنم خواستم دو سه روزه تحقیقات خود را کامل کرده بمجلس تقدیم کنم

رئیس - خوب است حاضر کنید برای جلسه دیگر اعتبارنامه کردستان چطور

سردار سعید - تلگرافی رسیده بود که فرستادیم اداره مباشرت که بوزارت داخله بفرستند و بعضی توضیحات خواسته شود و پس از اینکه آن توضیحات رسید بمرض مجلس خواهد رسید

رئیس - راجع بمرافق که توضیحاتی لازم نبوده تأکید بکنید برای جلسه بعد راپورتش را بدهند **ناصر الاسلام** - راجع باعتبار نامه نمایندگان عراق اشکالی نیست قرار شد که با آقایان اعضاء شبه مذاکره نموده و بعد از تنفس راپورت داده شود

رئیس - هر چه زودتر بهتر یکی از اعتبارنامه هائی که امروز خوانده شود اعتبارنامه آقا شیخ حسن نماینده دماوند است ولی ایشان يك کافندی بینده نوشته اند واز وکالت استعفا داده اند این است قرائت می شود.

(استعفا نامه مزبور بمضمون ذیل قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی این بنده نظر بملاحظات چندینی که در ذکر آنها فایده نمی بینم از شغل نمایندگی استعفا مینمایم و تمنا دارم استعفا نامه بنده را در مجلس قرائت فرمایند این عبدالرسول قدس سره محمد حسن)

رئیس - آقای سردار سعید در این باب اظهاری داشتید؟

سردار سعید - در آنخصوص که آقای ناصر الاسلام فرمودند ...

رئیس - خوب آن مسئله تمام شد راجع به اعتبارنامه آقای سردار معظم راپورت داده شده آقای مخبر اگر توضیحاتی دارند بدهند

دکتر اسمعیل خان - چند تا تلگراف از وزارت جنگ خواسته بودیم امروز بنشاید بیاورند نیاورند شاید آن تلگرافات را بیاورند بعد از تنفس بمرض مجلس برسد.

رئیس - از شعباتی که کارشان تمام نیست خواهشمندم زودتر تمام کنید تقریباً ده یا نوزده نفر از آقایان و کلاه همینطور معطل هستند کار یکطرفی بشود بهتر است راپورتی راجع با آقای حاج آقا مانده بود امروز قرائت میشود.

(راپورت مزبور بمضمون ذیل قرائت شد)

آخرین جلسه شعبه بتاریخ ۲۳ صفر در تحت ریاست آقای سردار متمدن منعقد شده چون در چندین جلسه با اعتبار نامه آقای حاج آقای شیرازی رسیدگی شده اعتبار نامه و صورت مجلس مطابق با قانون انتخابات است ولی چندین شکایات راجع به تطبیع از مدیرالذاکرین و محتشم الذاکرین و مشیرالواعظین و حیدر خان فراشبازی مجلس و عده دیگری رسیده شبهه مدیرالذاکرین و محتشم الذاکرین و مشیرالواعظین و حیدر خان فراشبازی مجلس را برای تحقیق حاضر نموده و اظهاراتی نمودند که در دوسیه هر يك ضبط است در جلسه اخیر يك ورقه دفایه بتوسط آقای

حاج آقای شیرازی از سید جواد نامی رسیده بمکس روز بعد تکذیبی بخطومهر سید جواد بشعبه بتوسط اداره مباحثت فرستاده شد کافذ سابق را با جبار از ایشان گرفته اند لذا شعبه نتوانست رأی قطعی در رد و قبول اتخاذ نماید و تصدیق اعتبارنامه مشارالیه را با کثرت هیئت محترم نمایندگان واگذار مینماید (مخبر شعبه سلیمان میرزا).

رئیس - بمقیده بنده این رایورت میماند برای روز یکشنبه .

محمد هاشم مهرزا - در نظامنامه داخلی مینویسد راجع باعتبار نامها يك قسمت را که شعبه تصدیق کرده باشد و معارضی داشته باشد یا شعبه تصدیق صحت آنرا نکرده باشد میماند برای جلسه بعد و این رایورت را شعبه نه رد کرده نه تصدیق کرده و بنده علت ماندن آنرا بجلسه بعد نمیدانم اگر دلیلی دارد که باید بماند بجلسه بعد مطلبی است علیحده و اگر بموجب نظامنامه است که بنده متقاعد نمیشوم .

رئیس - در ماده پنجم همین طور است که میفرمائید ولی آن وقتی که نظامنامه نوشته شده مقصود از این ماده نظامنامه این بود که شعبه باید يك عقیده داشته باشد یعنی یا باید رد بکند یا قبول بکند حالا شعبه که نه رد کرده است نه قبول میفرمائید چنین چیزی در نظامنامه نوشته نشده صحیح است ولی در نظامنامه نمی شود فهمید که امروز باید این رایورت را خواند چون نظامنامه این مسئله را پیش بینی نکرده است در اینصورت این يك اختلافی است که گمان میکنم خود مجلس باید حل کند آقای حاج شیخ اسدالله باین ترتیب موافق هستید ؟

حاج شیخ اسدالله - بنده بارایورت مخالفم ولی میخواهم ببینم در اینباب مذاکره میشود ؟ زیرا بعد از این هم یعنی در جلسه دیگر در اینباب مذاکره کنیم .

رئیس - اول باید ببینیم در این باب مذاکره میشود اگر نباشد مذاکره شود آنوقت در باب رایورت میتوانیم مذاکره کنیم میفرمائید رایورت ناقص است در صورتیکه مذاکره بجلسه دیگر موکول شود رایورت را هم تکمیل میکنند و مذاکره خواهد شد و در صورتی که مذاکره تصویب نشود در رایورت هم نمیتوان مذاکره نمود

آقای مدرس در باب مذاکره در این رایورت است ؟
مدرس - ملحوظ در ذهن آقای حاج شیخ اسدالله همین است که عرض میکنم که رایورت شعبه ناقص است و میخواهم عرض کنم آن مسئله اول حل شود .

رئیس - عرض کردم موضوع این است که امروز در رایورت مذاکره شود یا نه ؟

حاج معین التجار - بنده میخواستم عرض کنم اگر بجلسه دیگر تاخیر بیفتد دوسیه اینمطلب را بنویسند .

رئیس - راجع باین موضوع نیست میخواهم ببینیم امروز باید مذاکره بشود یا در جلسه دیگر بنده عقیده ام این است که بماند بجلسه بعد آقایانیکه مخالف هستند مخالفت خود را اظهار دارند (اظهاری نشد) مخالف نیست پس بماند برای روز یکشنبه در

دستور مجلس چیزی نیست که مذاکره شود فقط چیزی که هست انتخاب کمیسیونها، آنهم میدانیم که موافق نظامنامه در خود مجلس معین نمی کنند و در خارج معین میکنند و چون در دستور مجلس کاری نداریم منتظریم که از طرف دولت لوابجی تقدیم مجلس شود تا مشغول کار شوند و از طرف دولت هم تا حال چیزی بمجلس نیاورده اند این است که بکلی بیکاریم .

اگر آقایان تصویب فرمایند تنفس شود و بعد آقایانیکه اعتبارنامه هاشان تصویب شده موافق قانون شروع بقسم یاد کردن کنند مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) پس فعلا تنفس میشود پس از چند دقیقه شروع بقسم یاد کردن مینمائیم .

در اینموقع آقایان نمایندگان برای تنفس از مجلس خارج شده پس از بیست دقیقه مجدداً جلسه تشکیل گردید .

رئیس - آقایانی که اعتبارنامه هاشان تصویب شده امروز باید قسم یاد کنند

(در اینوقت آقایان مفصله ذیل بترتیب قسمنامه را بمضمون ذیل قرائت و امضاء نمودند)

صورت قسم نامه: من که در ذیل امضاء میکنم خداوند را بشهادت می طلبم و بقرآن مجید قسم یاد میکنم مادام که حقوق مجلس و مجلسیان مطابق قانون اساسی محفوظ و مجری است تکالیفی را که بمن رجوع شده است مهما امکان با کمال راستی و درستی و جد و جهد انجام دهم و نسبت باعلیحضرت شاهنشاه متبوع عادل مغفم خود صدیق و راستگو باشم و بااساس سلطنت و حقوق ملت خیانت ننمایم و هیچ منظوری نداشته باشم جز فواید و مصالح دولت و ملت ایران

(صورت قسمی آقایانیکه قسم یاد نمودند)

آقا شیخ محمد حسن نماینده گروس - آقا سید اسدالله نماینده اصفهان - سلیمان میرزا - حاج میرزا - حسین خان - دکتر اسمعیل خان - وقار السلطنه - سردار - سمید - صدر الممالک - عدل الملک - منتصر السلطان - آقا شیخ محمد جواد - شریعتمدار - حاج معین التجار - آقا سید امان الله - مبین السلطنه - سردار منتصر - سردار معتمد - حاج امام جمعه خوئی - آقا سید حسن مدرس - حاج سید اسدالله - ارباب کیخسرو (بعلاوه آقای ارباب کیخسرو نطق مرقومه ذیل را ادا نمودند)

امروز که یکی از روزهای مقدس دوره زندگانی هر يك از نمایندگان کدر اینجا حاضرند بشمار میرود که خدای یکتا را گواه بگیرند و ملت ایران بلکه تمام نوع انسان را برای افکار و اقوال و اعمال آتیه خود در خیر و صلاح مملکت مطمئن مه سازند و بنده نیز باین فیض عظمی نائل شدم لازم میدانم مزید کنم موافق قسمتی که در ابتداء دوره دوم تقنینیه یاد کرده ام خداوند یکتا را بشهادت می طلبم و با کمال احترام در حضور این گلام الله مجید و به تمام مقدمات باریتعالی قسم یاد میکنم . که از ابتدای دور دوم تقنینیه که بسمت نمایندگی داخل این مکان شده و در یکی از همین صمات سوگند یاد نموده ام الی این تاریخ نسبت بتکالیف مادی و مملکتی آنچه به بنده راجع بوده با کمال راستی و درستی و بدون هیچ خیانتی به ملت و مملکت بجد مقدور انجام داده ام از خداوند مدد می طلبم که آینده را نیز مطابق وظیفه

حقیقی ایرانیت و قسمی که یاد کرده ام موفقیت حاصل نمایم

آقا شیخ محمد حسن گروسی - آقا شیخ محمد نجفی نظام السلطان - دکتر حسینعلی خان - معذل الدوله آقا سید فاضل - میرزا قاسم خان - شریف الماه امیر مویز - نجفعلی میرزا - مشیر الدوله میرزا محمد صادق طباطبائی - مشار السلطنه - مبصر الملک - مویز اسلام - حاج سید رضا ناصر اسلام آقا میرزا محمد نجات آصف الممالک حاج عز الممالک - حاج میرزا سید علی رضا - آقا شیخ یعقوب محمد هاشم میرزا حاج شیخ فضلعلی آقا آقا سید حسین کرازی - حاج یزاحسینخان - مرات سلطان - حاج شیخ اسدالله و ایشان در آخر قسم نامه عبارت مندرجه ذیل را ادا نمودند از خداوند توفیق راستی و درستی می طلبم که در زمره بقولون یا فواهم مالیس فی قلوبهم نباشم آقا شیخ محمد حسین نماینده خوانسار عماد السلطنه موتمن الملک

رئیس - آقایانی که ممکن بود قسم یاد کنند

کردند فقط چند نفری غایب هستند از قبیل حاج آقا میر نظام و سلطان العلماء و میرزا طاهر و دوسه نفر دیگر بعد آنهام قسم یاد خواهند کرد غیر از این که عرض کردم کسی نیست و چنانچه آقایان تصویب نمودند باید هیئتی حضور اعلیحضرت همایونی شرفیاب شده و خطابه را تقدیم نمایند و موافق (۱۴۶) بایستی امضاء این هیئت بحکم قرعه معین شوند و گمان میکنم ده نفر کافی است آقایان عده را کافی میدانند؟ (گفتند بلی) (آقایان مفصله ذیل بحکم قرعه معین شدند)

وقار السلطنه - میرزا طاهر - میرزا قاسم خان حاج امام جمعه - مشیر الدوله - سردار منصور - مشار السلطنه - منتصر السلطان - صدر الممالک - آقا سید فاضل

رئیس - جلسه را ختم میکنیم و موکول میکنیم بروز یکشنبه و در دستور هم چیزی نیست جز اعتبارنامه هائی که از شنبه رسیده یا بعد خواهد رسید در صورتیکه وقت باشد تعیین کمیسیونها .

شریعتمدار - در خصوص جناب حاج آقا و شکایات وارده از شعبه بنده تناضا میکنم رایورتی را که آقای سلیمان میرزا قرائت نمودند راجع بشکایات مرتب نمایند روز یکشنبه قرائت شود و چون خود شعبه محول نموده بمجلس مقدس باید خصوصیات شکایات را تحقیق نموده و رأی بدهد و تا نمایندگان محترم جزئیات آنرا اطلاع نداشته باشند نمیتوانند از روی بصیرت رأی بدهند.

سلیمان میرزا - خیلی کافذها است که مفصل است اگر بخوام تمام را قرائت کنم مقتضی باوضع مجلس نیست باز هم بته با کثرت مجلس است والا عقیده بنده این است که اگر بخواهند يك يك را بخوانند وقت مجلس تلف میشود و عوض اینکه وقت مجلس را صرف اینکار کنند هر يك از آقایان بخواهند ممکن است بشعبه رجوع نموده نوشتهجات و دوسیه را ملاحظه نموده نظریات خود را حاضر کند .

حاج شیخ اسدالله - بنده تأیید میکنم فرمایش آقای شریعتمدار را برای اینکه وقتی داخل مذاکره شدیم باید از روی نظریات معین و اطلاعات صحیحه باشد و اینکه آقای مخبر میگویند ممکن است نمایندگان بشعبه رجوع نمایند بنده عرض میکنم اگر فرد فرد آقایان بخواهند بشعبه بروند

و شکایات رسیدگی نمایند چون مفصل است یکسال طول خواهد کشید زیرا هر کدام که بخواهند بآن شکایات رسیدگی کنند چون مفصل است یک ماه معطل میشوند و نتیجه اش برای یکسال دیگر خواهد بود مضر شعبه میتوانند نتیجه شکایات و شرح شکایات را و مذاکراتی که در این باب شده است مرتب کنند و بمجلس تقدیم نمایند تا اینکه تمام نمایندگان از روی آن زمینه رسیدگی کنند نه تمام دوسیه را همان اندازه که راجع بشکایات است مرتب کرده بمجلس پیشنهاد کنند تا طبع و توزیع شود و اگر نمایندگان بخواهند بشعبه رجوع کنند عقیده من این است که هیچ وقت ممکن نباشد.

رئیس - گمان میکنم اگر مقصود آقایان تمام نوشتجات نباشد یعنی اساس مطلب باشد آن نوشتجاتی که اصل مطلب حساب میشود و آن را بخواهند طبع و توزیع کنند مطلب صحیحی است و باید همینطور هم بشود حالا بسته بنظر آقایان است.

آقای شیخ محمد حسن گروسی -

عرض میکنم این فتح بابی میشود در باب هر جور شکایاتی که در خصوص انتخابات بشود تقاضا کنند که شکایات و اعتبار نامهارا بیاورند در مجلس و علناً خوانده شود - در شکایات چه بسا الفاظ نا متناسب و رکیک باشد که کسان دیگر از تماشاچیان و غیره حق دیدن آنرا ندارند و این مخصوص است با آقایان و کلاه و کلاه مانعی ندارند که هر یک بخواهند بروند بشعبه هم جور رسیدگی که ممکن است بکنند.

حاج شیخ اسدالله - شکایات طهران راجع بانخابات یک مطلبی نیست که الفاظ رکیکی داشته باشد و یا یک مطلب سری نیست که مخفی باشد برای اینکه مذاکراتی که راجع به صحت و سقم انتخابات میکنند باید علنی باشد و تمام ملت مستحضر بشوند از جریان انتخابات هر نقطه نسبت بسوء انتخابات یا حسن انتخابات بنده عرض میکنم مانعی ندارد که آن صورت شکایاتی که راجع باین انتخابات بشعبه رسیده و تحقیقاتی که شعبه از بعضی اشخاص کرده خلاصه اش را بنویسند حالا باز بنده عرض میکنم باید بهمان ترتیب شکایاتی که رسیده است راجع بصحت و سقم انتخابات طبع و توزیع کنند و بدست نمایندگان بدهند بطور فهرست نه اینکه تمام شکایات را شرح بدهند و آن دوسیه مفصلی را که از نظمه رسیده است بنویسند تا اینکه نمایندگان عقیده خود را اظهار کنند و الا اگر بخواهند رجوع بشعبه بکنند هیچوقت نتیجه گرفته نمیشود.

شاهزاده سلیمان میرزا اولاً باید آقای حاج شیخ اسدالله در نظر داشته باشند که همانطور که یک نفر وکیل حق امتناع دارد ه نفر وکیل هم همان حق را دارند اعضاء شعبه هم وقتی که شکایات متضاد دیدند و کاغذی امروز میرسد که فردا ضد آن میاید و باهمان خطومهر تکذیب میکنند تکلیف خودشان را ندانستند که در موضوع شکایات رای دهند این بود که از رای برد یا قبول امتناع کردند اما در موضوع شکایات و کاغذها آن دوسیه که در روی میز دیده است تمام محتوی است در یک نلک از شکایات اگر بخواهند تمام شکایات را طبع کنند یک کتاب مفصل میشود اگر خلاصه را بخواهند ممکن است طبع شود ولی

بعقیده بنده از خلاصه آن چیزی بدست آقایان نمیآید و یک چیزی نمیشود که آقایان اطلاع کاملی از آن پیدا کنند و اگر بطوری که آقای شریعتمدار اظهار داشتند خلاصه آن را بنده بخوام و بگویم فلانکس فلان استشهاد را بایست مهر آورده یا فلان گفت در فلان منزل فلان اتفاق افتاده این نتیجه ندارد و چیزی نمیشود که کافی باشد اگر باشد بنده که مخبر هستم در جلسه آتیه تمام شکایات و راپورت ها را بخوانم باید پشت میز خطابه ایستاده از اول تا آخر مجلس مشغول بخواندن شکایات و نوشتجات باشم با این وصف هر طور اکثریت مجلس تصویب کند هیچ مخالفتی در آن نیست ولی باز هم عرض میکنم اگر مقصود خلاصه شکایات و نوشتجات باشد ممکن است ولی گمان نمیکنم بتوانم از آن خلاصه چیزی استنباط کرده و اظهار رد یا قبول بکنم.

شریعتمدار - آنچه شاهزاده سلیمان میرزا میفرمایند گمان نمیکنم راجع برآی باشد و برای اینکه آقایان نمایندگان بتوانند از روی تحقیق رسیدگی کنند و رأی بفساد و صحت بدهند حالا یک ترتیبی چون خود بنده در شعبه بوده ام ممکن است بفرمائید سه چهار فقره از شکایات را که بشعبه رسیده و اصول شکایات است ژلاتینی کرده و به آقایان نمایندگان توزیع نمایند که بتوانند از روی همان شکایات رأی بدهند و الا چیزی را که خودمان نمیدانیم چطور میتوانیم رأی بگیریم و گمان میکنم هیچ مانعی نداشته باشم.

شاهزاده سلیمان میرزا - اگر مقصود همان چهار پنج فقره شکایاتی است که رسیده است ممکن است طبع و توزیع نمود و الا چنانچه عرض کردم قرائت تمام آن شکایات جز تصبیح وقت مجلس نتیجه دیگری ندارد.

شریعتمدار - عرض بنده همان فقره شکایاتی است که راجع بانخابات آقای حاج آقا رسیده و ممکن است طبع و توزیع نمایند.

ناصر الاسلام - این تقاضایی که آقا کردند که منحصر کرده اند شکایات را بچند نوشته که رسیده است با مضای یک عده بنده تحقیق میدانم که از خواندن آن نوشتجات ذره بر معلومات نمایندگان افزوده و کسر نمیشود و اگر مجلس مراعات حفظ نزاکت را نمیکند و میل دارد بعضی چیز هارا کشف کند بنده تقاضا میکنم آنچه راپورت از نظمه و غیره و غیره راجع بانخابات تهران رسیده در مجلس خوانده شود آنوقت مطلب بر آنها مکشوف خواهد شد و الا از این اوراق چیزی بر معلومات آقایان افزوده نخواهد شد.

رئیس - هر قدر در اینخصوص امروز مذاکره شود گمان میکنم نتیجه ندارد و پس از مذاکره منجر به رأی خواهد شد و برای اخذ رأی عده کافی نیست و فقط ۵۵ نفر هستند خوب است قناعت کنیم بهمان ترتیب که آقای شریعتمدار تقاضا کردند و همان ۴ پنج شکایات را که بایشان تقاضا کرده اند و جزء اصول شکایات میدانند و مخبر هم قبول کرده اند طبع و توزیع کنند و الا عده کافی نیست و مذاکره در اینخصوص نتیجه ندارد.

شاهزاده سلیمان میرزا - بنده میتوانم هم پیشنهاد آقای شریعتمدار را و هم تقاضای آقای ناصر الاسلام را قبول کنم باین معنی که چهار پنج فقره شکایات را طبع و توزیع نموده و بقهر راپورت هائی

که از نظمه و غیره رسیده در پشت میز خطابه بخوام خواند

رئیس - اگر مخالف نباشید جلسه آتیه را بروز یکشنبه موکول نمائیم و دستور هم خواندن بقیه اعتبار نامه ها و اگر وقت باشد انتخاب کمیسیون ها مجلس یکساعت از شب گذشته ختم شد صورت مشروح مذاکرات روز یکشنبه

غره شهر ربیع الاول ۱۳۳۳

مجلس دو ساعت و نیم قبل از غروب در تحت ریاست آقای موتمن الملک تشکیل و صورت مجلس روز ۲۶ قرائت شد

فائزین جلسه قبل

بدون اجازه : آقای حاج امام جمعه خوئی - حاج سید اسدالله قزوینی - صدرالممالک

با اجازه : آقای حاج سید نصرالله - دکتر اسمعیل خان

رئیس - در صورت مجلس مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) معارضی نیست؟ صورت مجلس تصویب شد کاری که برای امروز مانده بود رسیدگی با اعتبار نامه آقای حاجی آقا است

شاهزاده سلیمان میرزا - قبل از شروع بخواندن دوسیه بنده میخوانم دو کلمه به عرض آقایان برسانم

بخوبی مسبوق هستید که وظیفه مخبر مدافعه از رای شعبه است و چنانچه قبلاً هم خدمت آقایان در جلسه گذشته عرض کردم فقط دوسیه که موجود است خوانده خواهد شد و البته اجازه خواهند فرمود خوانده شود دوسیه های نظمه تقریباً سه هزار ورق است و خواندنش جز اتلاف وقت مجلس هیچ فایده ندارد چنانچه شعبه هم در راپورت خود اسمی از آنها نبرده در دوسیه هیچوجه در اعتبار نامه های حاج آقا اشکالی نیست و مطابق ماده صحت جریان انتخابات و اعتبار نامه ایشان را تصدیق میکنند بعد از آنکه شعبه شروع برسیدگی نمود اول کاغذیکه بشعبه رسید کاغذ محتشم الذاکرین است که آن هم طبع و توزیع شده و نزد آقایان است که محتاج بخواندن من نیست بعد از آن شعبه شروع برسیدگی نمود و سؤالاتی از محتشم الذاکرین نمود که در اینجا نوشته شده و در آخر هر سؤالی جواب هم نوشته شده که طبع شده و در خدمت همه آقایان هست بنده شروع میکنم بخواندن سؤالاتی که از محتشم الذاکرین در شعبه شده آن روز اول که تشریف آوردند این سؤالات را کردیم جوابها را نوشته و صورت سؤال و جواب این است که بمرض آقایان برسد

صورت سؤال و جواب بمضمون ذیل قرائت شد سؤالات از آقای محتشم الذاکرین در شعبه چهارم راجع بکاغذی که در باب شکایت از انتخاب آقای حاج آقا شیرازی نوشته اند و بهر ایشان و چند نفر دیگر است و عبارت کاغذ این است:

گویا این مسئله را غالب اهل این شهر دانسته اند که در ایام انتخاب حاج آقای شیرازی در منزل جناب آقا میرزا هاشم کمیسیونی تشکیل داده بود باسم کمیسیون انتخابات و اشخاص بانفوذ را غالباً در آنجا حاضر نموده و بدادن پول و قسم و غیره از آنها تحصیل رأی مینمودند نظر باعلانی که از